

KULTUR:

Glemt av Nasjonalmuseet, hylles i Drammen

Drammens museum tar ansvar med sin grundige og fine utstilling med Thorvald Erichsens malerier. Den kommer i kjølvannet av kritikken mot prioriteringene i Nasjonalmuseets samlingspresentasjon.

KUNST

«Thorvald Erichsen – Levende landskap»
Drammens museum
Til 6. august 2023

DRAMMEN (Dagsavisen): Maleren Thorvald Erichsen (1868–1939) er ingen «hot-shot» i norsk kunsthistorie. I dag, vel å merke. Men den dyktige koloristen var en ledende kunstner i sin samtid. Han var samtidig med Munch, men spesielt i sine senere år knyttet Thorvald Erichsen norsk kunst til sentrale utviklingstrekk på kontinentet.

Han ble hyllet av sine kolleger, og han var en selvagt del av tidens viktigste samlinger. Han ble innkjøpt av landets museer, og samtidens ledende kunstsamlerne, inkludert flere skipsredere som hadde tjent formuer under første verdenskrig, var veldig opptatt av kunsten hans.

Nå kan Thorvald Erichsen få en ny renessanse. Utstillingen i Drammens museum viser en intens dyktig kunstner som utforsket abstraksjonen. Dette er malerier som er elsket av et bredt publikum, ikke minst fordi landskapsmotivene er gjenkjennelige. Utstillingen går dypt inn i og viser nyansene i det vanskelige grenselandet mellom abstraksjon og realistisk gjenviselse.

Nyansene i dette kunstteoretiske landskapet kan være vanskelig å forstå, men katalog og vegtekster gir gode forklaringer.

Utstillingen «Thorvald Erichsen – Levende landskap» koncentrerer seg om malerier fra 1920–1939, en periode da han jobbet med samme motiv over flere år. Dette ga ham mulighet til å forske i komposisjonens, penselstrøkets og fargens nyanser. Vakkert er det også.

Normalt ville dette vært en utstilling vi kunne forventet at landets ledende kunstnemaleri laget. Nasjonalmuseet har 42 verk av Thorvald Erichsen. Kun to av dem henger fremme. Det ene er et tidlig landskapsmaleri, «Skogsinteriør» (1900), det andre er et portrett av en kvinnelig kunstnerkollega som vises for å illustrere et historisk fenomen. Til utstillingen i Drammens museum har Nasjonalmuseet lånt ut tre malerier. Hovedtygden av katalogens 33 malerier kommer fra private samlinger, pluss to hver fra Lillehammer Kunstmuseum, Grieg-stiftelsen Oseana og Nordea.

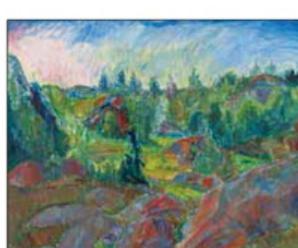
Kunsthistoriker Steinar Gjessing trakk fram Thorvald Erichsen i sin grundige gjennomgang av Nasjonalmuseets faste samlingspresentasjon: «Det er påfølgende hvor mange sentrale kunstnerskap som nå er bagatellisert eller helt desavurert», skrev han i Klassiekampen, og brukte Thorvald Erichsen

Thorvald Erichsens malerier stilles ut på Drammens museum. Kurator Per Bjarne Boym har skapt en dyptfondende utstilling som viser de spesielle kvalitetene til Erichsen, som var en ledende kunstner i sin samtid.

Thorvald Erichsens spesielle koloritt vises i himmelen i «Rød himmel, Holmsbu» fra 1934. Maleriets himmel er mer lilla enn den er rød.

Maleriet «Fra Kjelsøy» (1930) koncentrerer seg om det knudrete landskapet.

«Hundedagene, Holmsbu» (1930) er malt i melloformatet av Thorvald Erichsens tre foretrukne maleristørrelser.

Alle foto: Drammens museum

jj Når Nasjonalmuseet «svikter», tar andre ansvar.

vil følge opp denne modellen, og satser på bruk av eksterne kuratorer for fremtidens utstillinger.

Thorvald Erichsen-utstillingen har ikke med et eneste bilde fra Lillehammer, byen der han bodde store deler av sitt liv. Derimot er det rikelig med malerier fra Holmsbu, tettstedet ved utløpet av Drammensfjorden. Med kunstnerkjempen Henrik Sørensen i spissen, ble stedet utviklet til litt av en kunstnerkoloni i mellomkrigstiden. Denne opplysningen kunne avskrevet utstillingen som lokalhistorisk navlebok, hadde det ikke vært for at det er

med nesten like mange malerier fra Kjelsøy i Kragerø-fjorden. Thorvald Erichsen tilbrakte somrene fra 1920 begge steder, men det er relativt enkelt å se hvilke malerier som er malt hvor. På Kjelsøy vendte han blikket nedover, og koncentrerte seg om det knudrete landskapet som løfter seg under en liten himmel. I Holmsbu løftet han blikket og plasserte horisonten lavere i maleriene.

Det var som friluftsmaler at Thorvald Erichsen fant sin uttrykksform. Han jobbet helst ute i naturen, med maleriene på staffeli. Det ga ham begrensninger i størrelsen, og han opererte med tre standardstørrelser opp til 73 x 92 centimeter. De minste så han på som skisser, men det ble ganske tidlig klart at det skisseaktige hadde en egen, kunstnerisk kvalitet. Gjennom denne erkjennelsen utviklet han et syn på

landskapet som en prosess, fordi naturen alltid er i endring. Han var ikke opptatt av sin egen sjel, men han oppdaget seg selv i landskapet. For han var maleriet og landskapet det samme. Han søkte å få fram kretene som skaper prosessene i naturen. Dette uttrykker han med ledige penselstrok nesten bløttet for konturlinjer.

Den mysterieaktige holdningen ført til at han jobbet med samme motiv gjennom flere år. I storsalen i Drammens museum vises to serier bilder fra henholdsvis Holmsbu og Kjelsøy. Utviklingen i motivet fra Holmsbu er spesielt interessant. Her jobber han med en fascinerende, lysskimrende koloritt som er utfordrende sett opp mot konvensjonelle, maleriske standarder.

Denne serielle utforskningen minner

om Paul Cézannes gjentatte studier av fjellet Mont Sainte-Victoire. Parallelen plasserer Thorvald Erichsen som vår fremste (men sene) representant for en sentral retning i utviklingen av moderne kunst. At kuratorene også knytter ham til den tidlige 1800-tallsmaleren John Constable, viser det brede bakgrunnsfeltet for Thorvald Erichsens kunstnerskap. Det er kanskje en av flere grunner til at mange vil finne denne utstillingen interessant?

LARS ELTON
Kunstskribent
lars@elton.no

